

Raadsvoorstel

Status: Voorbereidend besluitvormend

Agendapunt:	3
Onderwerp:	Kadernota 'Kulturhusgebouwen, reuring in de kernen'
Datum:	7 februari 2023
Portefeuillehouder:	drs. J.W. Uitslag
Decosnummer:	1540
Informant:	Loekie de Vries l.devries@dalfsen.nl (0529)

Voorstel:

1. De kadernota 'Kulturhusgebouwen, reuring in de kernen' vast te stellen.
2. Het college opdracht te geven tot een harmonisatievoorstel over de subsidies aan de Kulturhusen vanaf 2024.

Inleiding:

Een Kulturhus is een plek waar inwoners elkaar kunnen ontmoeten. De Kulturhusen leveren een zeer waardevolle bijdrage aan het maatschappelijk, cultureel en sportief klimaat van en voor onze inwoners. Met deze kadernota willen we de voorwaarden scheppen voor toekomstbestendige Kulturhusgebouwen, zodat ook in de toekomst reuring in de kernen mogelijk blijft.

Op 13 december 2022 informeerden wij u via een raadsmemo over het proces met de Kulturhusbesturen om te komen tot een kader Kulturhusen gemeente Dalfsen. In dit voorstel leggen we u de kadernota '*Kulturhusgebouwen, reuring in de kernen!*', ter besluitvorming voor.

Wat vooraf ging

Op 13 december 2021 besprak de raadscommissie de 'notitie uitgangspunten kaderstelling Kulturhusen Dalfsen'. Hierin staan uitgangspunten, die wij uw raad voorstelden als kaderstelling voor de Kulturhusen in Dalfsen. Deze notitie vormde de basis om met de Kulturhusbesturen in gesprek te gaan over een gezamenlijk kader.

Het afgelopen half jaar voerden we meerdere gesprekken met en tussen de Kulturhusbesturen. De gesprekken gaven inzicht in de individuele aandachtspunten, kansen en de gezamenlijke thema's in relatie tot het gewenste kader. De gesprekken leidden tot het kader dat nu ter besluitvorming voorligt; '*Kulturhusgebouwen, reuring in de kernen.*' De kadernota is in samenwerking met de besturen van de Kulturhusen tot stand gekomen. In bijlage 3 vindt u de reactie van het bestuur en directie van Kulturhus Trefkoele+ op de kadernota. Andere besturen hebben informeel gereageerd, waaruit blijkt dat zij de lijn van de kadernota ondersteunen. Op sommige punten verschillen we van inzicht (o.a. eigendom, juridische constructie) maar de basishouding van de besturen is constructief. We blijven over de uitwerking hiervan met de besturen in gesprek.

Korte samenvatting

We definiëren een Kulturhus als volgt:

'Een Kulturhusconcept is een voorziening van één of meerdere gebouwen/daken in een kern, waarin verschillende participanten samenwerken. Dit zijn vaak zowel niet-commerciële als commerciële participanten. Denk dan aan de Bibliotheek, SAAM, kinderopvang, en GGD. En ook sportverenigingen, culturele instellingen (zoals de muziekschool) en scholen kunnen participeren in het concept. Het Kulturhusconcept voorziet daarnaast in vergaderfaciliteiten en ontmoetingsplekken. Bedoeling is dat door inventieve verbindingen tussen participanten meerwaarde ontstaat. En daarmee een belangrijke bijdrage levert aan de vitaliteit en reuring in kernen.

Het Kulturhus bevat twee componenten:

1. *Het Kulturhusgebouw*; bestaande uit één of meerdere gebouwen, die onderling samenhang hebben.
2. *Het Kulturhusconcept*; het geheel aan activiteiten van de vaste samenwerkingspartners, die hiermee hun gezamenlijke maatschappelijke doelen realiseren.

Het Beleidsplan preventiebeleid 'Dalfsen vitaal en veerkrachtig' vormt de basis voor de maatschappelijke opdracht aan het Kulturhusconcept. Per kern leggen we deze opdracht vast in een convenant. De verdere uitwerking inclusief rollen en verantwoordelijkheden van de vaste samenwerkingspartners valt onder de uitvoering van het preventieplan.

In de kadernota gaan we in op hoe we toekomstbestendige Kulturhusen in onze kernen willen bereiken, we sturen op eigenaarschap in de lokale gemeenschap.

Hiervoor stellen we een aantal uitgangspunten vast over de exploitatie, het eigendom, het beheer, robuuste, gezonde financiën en verantwoording. Deze moeten ons helpen om in partnerschap met de Kulturhusen invulling te geven aan toekomstbestendige Kulturhusen.

Toekomstbestendige Kulturhusgebouwen

- De **exploitatie** van de Kulturhusgebouwen is in handen van een lokale maatschappelijke partij, die eigenaar is van het Kulturhusgebouw.
- Het **eigendom** van een Kulturhusgebouw is in handen van een lokale maatschappelijke partij, die verbonden is met de lokale gemeenschap en die samenwerkingspartner is van het Kulturhusconcept.
- Het **beheer en het onderhoud** van de Kulturhusgebouwen is in handen van de lokale maatschappelijke partij, die eigenaar is van het Kulturhusgebouw.

Robuuste Financiën

- De lokale maatschappelijke partijen **dragen er zorg voor** dat zij de exploitatie, het beheer en onderhoud van hun Kulturhusgebouw borgen met **robuuste financiën**;
- De gemeente Dalfsen verstrekt de eigenaar een **meerjarensubsidie**, waarmee deze het Kulturhusconcept faciliteert.

Verantwoording

- De lokale maatschappelijke partij draagt zorg voor de kwaliteit en een gezonde governance van het bestuur;
- De lokale maatschappelijke partij legt aan de gemeente, haar partners en haar gebruikers verantwoording af over de exploitatie, beheer en onderhoud van het Kulturhusgebouw;
- Vooraf en gedurende het jaar gaan de lokale stichtingen/verenigingen van de Kulturhusgebouwen en het college van B&W met elkaar in gesprek over de exploitatie, beheer en onderhoud van het Kulturhusgebouw;
- Jaarlijks is er een verantwoordingsmoment om de gemeenteraad te laten zien wat vanuit het Kulturhusgebouw wordt gedaan. Dit is gekoppeld aan de maatschappelijke opdracht;
- Naast het jaarlijkse verantwoordingsmoment, zijn er periodiek overleggen met het college van B&W;
- Het college van B&W kan bij wangedrag het voltallige bestuur en of de raad van toezicht schorsen. Dit is opgenomen in de statuten van de lokale stichting / vereniging en de artikelen in de statuten die hierover gaan, kunnen alleen gewijzigd na instemming van het college van B&W;
- Het college van B&W wordt informeel geconsulteerd bij toekomstige bestuursleden en leden van de raad van toezicht.

Argumenten:

1.1 Vanuit gemeente en Kulturhusen bestaat behoefte aan heldere afspraken op basis waarvan we samenwerken.

Op dit moment bestaat er geen goed beleidskader voor de wijze waarop de gemeente wil omgaan met de Kulturhusen. De huidige situatie is historisch gegroeid en de afgelopen jaren maakten we met een aantal Kulturhusen individueel afspraken over eigendom van gebouwen, onderhoud, beheer en exploitatie.

Hieruit leerden we dat voor een goede relatie en samenwerking tussen gemeente en Kulturhusen een gemeenschappelijk kader voor alle Kulturhusen wenselijk is. Een kader dat duidelijkheid geeft over rollen, wederzijdse verwachtingen, commitment en gezamenlijke verantwoordelijkheid. Het kader dat nu voorligt geeft deze duidelijkheid.

1.2 Met dit kader bieden we de Kulturhusen een stevige toekomstbestendige basis

De Kulturhusen in de gemeente Dalfsen leveren een zeer belangrijke bijdrage aan het maatschappelijk, cultureel en sportief klimaat van en voor inwoners in onze gemeente. Om de Kulturhusgebouwen toekomstbestendig te borgen, is een gemeenschappelijk kader wenselijk. Van de vrijwilligersbesturen van de Kulturhusen wordt veel gevraagd. Belangrijk is dat zij zich gesteund voelen en verantwoordelijkheid kunnen nemen. Een kader kan daarin helpend zijn.

1.3 Dit kader komt tegemoet aan de behoefte vanuit de Kulturhusbesturen en de gemeente

Het voorliggende kader is in gemeenschappelijkheid met de Kulturhus besturen tot stand gekomen en kan daardoor rekenen op draagvlak bij de besturen. Het biedt helderheid over elementen als eigendom, de relatie met de gemeente, financiering, exploitatie en beheer.

2.1 Het is belangrijk dat kernen in de gemeente zich gelijk behandeld voelen

De Kulturhusen zijn de afgelopen jaren op zeer uiteenlopende wijze gefinancierd. Ook de subsidieverstrekking is verschillend. Naast het feit dat dit een gevoel van oneerlijke behandeling voor een aantal Kulturhusen geeft, willen we als gemeente transparant en helder uit kunnen leggen waar de subsidieverstrekking op gebaseerd is. Momenteel is de huidige situatie historisch gegroeid, waardoor uitlegbare vergelijking niet mogelijk is. De exploitatie vraagt veel creativiteit en inzet. De afgelopen jaren is het de Kulturhusbesturen gelukt om de Kulturhusgebouwen in stand te houden. Door de subsidies te harmoniseren krijgen alle Kulturhusen een gelijke uitgangssituatie in de relatie met de gemeente.

2.2 Harmonisatie van de subsidies aan Kulturhusen vraagt om een nadere uitwerking

Doordat alle Kulturhusen verschillend zijn en ook de lokale situaties verschillen, is het belangrijk om naar eerlijke criteria te zoeken waarmee we kunnen harmoniseren. Hiervoor is een opdracht nodig, waarbij we de situatie nader onderzoeken. We leggen uw raad een uitgewerkt voorstel voor najaar 2023.

Kanttekeningen en risico's

1.1 Ook zonder dit nieuwe kader kunnen we de relatie met de Kulturhusen invullen.

Op dit moment bestaat het kader voor de Kulturhusbesturen uit de afspraken die wij met hen maken en de subsidiebeschikking vanuit het huidige beleid in het sociaal domein. Dit zijn historisch gegroeide afspraken, waardoor veel verschillen bestaan. Dit zorgt voor onduidelijkheid, en soms onrust en ontevredenheid over de verschillen in juridische en financiële situaties. Als uw raad de nieuwe kadernota niet vaststelt, dan houden we deze situatie in stand. De Kulturhusbesturen leverden input en dachten actief mee aan de kadernota die nu voorligt. Dit zorgt voor draagvlak. We lopen het risico om dit opgebouwde draagvlak te verliezen als uw raad de voorliggende kadernota niet vaststelt. En daarmee de relatie met de Kulturhusbesturen bemoeilijkt. Het nieuwe kader biedt een kans om de relatie tussen gemeente en Kulturhusen te verbeteren én de onderlinge relatie tussen de Kulturhusen te versterken.

2.1 Ook zonder harmonisatie blijven de Kulturhusen in stand

De Kulturhusen worden zeer verschillende gefinancierd, zonder duidelijke, verklaarbare motivatie. Dit leidt tot ongelijkheid en achterdocht bij de besturen en ook bij inwoners en gaat daardoor ten koste van het draagvlak en imago van de gemeente. Harmonisatie kan bijdragen aan sterke toekomstbestendige Kulturhusgebouwen, die reuring en activiteiten in de kernen faciliteren.

2.2 De harmonisatie kan leiden tot extra structurele lasten van de gemeente

Gelet op de landelijke ontwikkelingen is het denkbaar dat vanaf 2026 de Rijksbijdragen voor gemeenten (fors) gaan dalen. De harmonisatie kan ertoe leiden dat sommige Kulturhusen een extra financiële bijdrage krijgen. Dit kan zorgen dat er een structurele extra last ontstaat voor de gemeente die op de langere termijn onhoudbaar is.

Alternatieven:

1. Een alternatief is om de huidige situatie (zonder helder kader) voort te zetten. Gezien de situaties waar we nu in de praktijk tegenaan lopen, heeft dit niet de voorkeur.
2. Een ander alternatief is om niet in te stemmen met de voorliggende kadernota en eenzijdig de kaders vast te stellen. Gezien het gelopen traject zal dit vermoedelijk op veel weerstand bij de Kulturhusbesturen stuiten, wat zonde van alle effort is.
3. Een derde alternatief is om per Kulturhus afspraken te maken over kaders. Gelet op het doorlopen traject is de verwachting dat dit bij de Kulturhusen weerstand op zal wekken. Daarnaast is maatwerk, naast het hebben van een gemeenschappelijk kader, nog steeds mogelijk bij instemmen op dit voorstel.

Duurzaamheid:

Dit voorstel heeft geen consequenties voor duurzaamheid. De kadernota geeft kaders, geen concrete richtlijnen. Deze zullen per Kulturhus afzonderlijk moeten worden afgesproken.

Financiële consequenties:

Vaststellen van deze kadernota heeft voornamelijk geen financiële consequenties. Het toekomstige traject van de harmonisatie van de subsidies mogelijk wel. Eventuele financiële consequenties van het harmonisatievoorstel worden waar mogelijk betrokken bij de begroting 2024. De financiële consequenties van het onderbrengen van eigendom bij de besturen vragen een nadere uitwerking en volgen separaat in een later stadium.

Communicatie:

De besturen van de Kulturhusen hebben een actieve bijdrage geleverd aan de kadernota. De kadernota is in samenwerking met de besturen van de Kulturhusen tot stand gekomen. In bijlage 3 vindt u de reactie van het bestuur en directie van Kulturhus Trefkoele+ op de kadernota. Andere besturen hebben informeel gereageerd, waaruit blijkt dat zij de lijn van de kadernota ondersteunen. De besturen worden na besluitvorming op de hoogte gebracht door de betreffende beleidsmedewerker. En er wordt een persbericht verstuurd.

Vervolg:

Indien uw raad akkoord gaat en de kadernota vastgesteld wordt, wordt het proces om de subsidies te harmoniseren in gang gezet. Over dit traject zal de raad dit najaar geïnformeerd worden.

Bijlagen:

Bijlage 1	Kadernota 'Kulturhusgebouwen, reuring in de kernen'
Bijlage 2	Kulturhusen, uitgangssituatie januari 2023
Bijlage 3	Reactie Trefkoele+ op kadernota 'Kulturhusgebouwen, reuring in de kernen'

Burgemeester en wethouders van Dalfsen,

de burgemeester,
drs. E. van Lente

de gemeentesecretaris/alg. directeur,
H.J. van der Woude

Raadsbesluit

De raad van de gemeente Dalfsen;

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders d.d. 7 februari 2023, nummer 1540;

overwegende dat er vanuit zowel de gemeente als de Kulturhusen behoefte bestaat aan heldere afspraken op basis waarvan we samenwerken, waarbij deze kadernota de Kulturhusen een stevige toekomstbestendige basis biedt,

gelet op dat het belangrijk is dat kernen in de gemeente zich gelijk behandeld voelen op;

gezien het feit dat harmonisatie van de subsidies aan Kulturhusen om een nadere uitwerking vraagt;

b e s l u i t :

1. De kadernota 'Kulturhusgebouwen, reuring in de kernen' vast te stellen.
2. Het college opdracht te geven tot een harmonisatievoorstel over de subsidies aan de Kulturhusen vanaf 2024.

Aldus besloten door de raad van de gemeente Dalfsen in zijn openbare vergadering van 27 maart 2023.

De raad voornoemd,

de voorzitter,
drs. E. van Lente

de griffier,
drs. J. Leegwater